

Çok Derinlerde Yatan Kaplumbağaları Bulma Arayışı: İlhan Başgöz ve Güre Yaz Kursu

Serpil Aygün Cengiz*

“Etnografyayı gerçekleştirmek bir el yazmasını okumaya (‘yorumu yapılandırma’ anlamında) benzer –yabancı bir dilde, solmuş, eksiltilemlerle, tutarsızlıklarla, kuşkulu düzeltmelerle ve taraflı yorumlarla dolu, ama sesin kaydedilmiş grafikleri yerine şekillendirilmiş davranışın geçici örnekleriyle yazılmış bir el yazması. (...) Etnograf toplumsal söylemi ‘kaydeder’; *onu kaleme alır*. Bunu yaparken, söylemi yalnızca kendi oluştuğu anda gerçekleşen geçici bir olaydan kayıtlarında var olan ve yeniden yapılandırılabilen bir anlatıma dönüştürür.”

Clifford Geertz
(*Kültürlerin Yorumlanması*’ndan)

Clifford Geertz, *Kültürlerin Yorumlanması*’nda yer verdiği bir Hint öyküsünde dünyanın bir platform üzerinde yükseldiğini, bu platformun bir filin sırtında olduğunu, filin de bir kaplumbağanın sırtında durduğunu öğrenen bir İngiliz’in, “kaplumbağanın neyin üstünde durduğunu” sorduğunu anlatır. Geertz hafif alaycı bir ifadeyle İngiliz’in belki de bir etnograf olduğunu, çünkü onların öyle davrandığını söyleyerek devam eder, evet, o kaplumbağa da başka bir kaplumbağanın sırtında durmaktadır. İngiliz sorar: “Peki ya o kaplumbağa?” “Aa, Sahib, bundan sonrası hep kağlumbağa artık” (bz. Geertz, 2010: 45). *folklor/edebiyat* dergisinin 100. sayısının İlhan Başgöz Özel Sayısı olacağını öğrenince 1997’de Türkiye’de ilk defa düzenlenen “Folklor Yaz Okulu”nun hikâyesini yazmak istedim. 1997’de bu yaz okulunu gerçekleştiren kişi İlhan Başgöz’dü ve kendisi yaz okulunu birkaç sene sürdürmüştü de. Bu birkaç senelik serüvenin yazılması için ulaşabildiğim herkesten yardım istedim. Kendim de 1997’de katıldığım ilk Folklor Yaz Okulu’nu yazarak İlhan Hoca’yla ilgili dağarcığımda olanı anlatayım ve içsel dünyamda İlhan Hoca’yla ilgili her şeyi ortaya çıkartayım istedim; fakat Geertz’in dediği gibi hiçbir şeyin temeline yaklaşabilmek mümkün değil sanırım. Hatta

* Prof. Dr., Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Halkbilim Bölümü. serpilayguncengiz@gmail.com.

İlhan Başgöz ve Serpil Aygün Cengiz
(AÜ DTCF, 7 Ocak 2015)

-yine Geertz'in dediği gibi- ne kadar derine inerek yaptığımız çözümlene o kadar az tamamlanmış oluyor. Yine de bu çabaları, "çok derinlerde yatan kaplumbağaları bulma arayışı"nı değerli buluyorum ve İlhan Hoca'nın Güre'de düzenlediği folklor yaz okulu konulu dosyasına katkıda bulunan Cengiz Bektaş, Ali Abbas Çınar, Joyce Deaton, Selma Ergin Sol, Züleyha Durak Özen, K. Kerem Yılmaz, Selda Erdurak (Açıl) ve Aysun Ç. Davulcu'ya teşekkür ediyorum.

15 Temmuz -15 Ağustos 1997'de Türkiye'nin ilk Folklor Yaz Okulu -ardından birkaç yıl daha üst üste gerçekleştirilen ve- İlhan Hoca'nın adlandırmasıyla "Güre Yaz Kursu", Balıkesir'in Edremit ilçesine bağlı Akçay'ın Güre köyünde düzenlenmişti.

Güre Yaz Kursu'nun gerçekleştirilmesinden birkaç ay öncesindeydi: 1997 yılının Mart ayında ben Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Halkbilim Bölümü'nde araştırma görevlisi olarak çalışıyordum. Posta kutumda üzerinde "Prof. Dr. İlhan Başgöz, Indiana University Turkish Studies Program" yazan bir mektup buldum. Heyecandan kalbim duracak gibi oldu. Ondan mıydı mektup? O, hep ismini Pertev Naili Boratav'la birlikte duyduğumuz İlhan Başgöz'den mi? Mektubu heyecandan titreyerek açtım ve "Sayın Cengiz" diye başlayan 28 Şubat 1997 tarihli bir sayfalık mektubu yutar gibi okudum:

"Size bu mektubu Indiana Üniversitesi Türkçe Programı'nın organize ettiği bir kursu haber vermek için yazıyoruz.

Indiana Üniversitesi Türkçe Programı, 1997 yılının yazında, Muğla Üniversitesi ile ortak olarak, Güre köyünde bir yaz kursu düzenlemiştir. Güre, Edremit ile Akçay'a 10 dakika uzaklıkta, açık hava tiyatrosu ve kadın basketbol takımı olan, büyük bir köydür. İçmeceleri ile tanınmıştır.

Kurs 15 temmuzdan 15 ağustosa kadar bir ay sürecek, ve bu yaz Türk halk edebiyatı, Türk halk sanatı ve İngilizce dersleri verilecektir.

Zaman kısa olduğu için çalışma yoğun olacak; günün 3 saati halk edebiyatına, 3 saati İngilizceye ayrılacak, ayrıca akşamları bir tartışma ve konuşma saati bulunacaktır. İngilizce hiç bilmeyenlerle, biraz bilenlere olmak üzere iki düzeyde, bir Amerikalı uzman tarafından verilecektir. Halk edebiyatını dersini İlhan Başgöz, Türk halk sanatı dersini Prof. Henri Glassie verecektir. Ayrıca Prof. Halil İnalçık tarih ve folklor ilişkisi üzerinde konuşmalar yapacaktır.

Kurs ücretsizdir. Ama, katılanlar, yiyecek ve yatacak giderlerini kendileri karşılayacaktır. Yatacak yer için iki bina hazırlanmıştır. Katılanlara bunların ücreti hakkında bilgi verilecektir. Yemek için Belediye lokantası ile bir anlaşma yapılmaktadır. Ama, isteyenler Akçay ve Edremit'te, otel, motel veya pansiyonda kalabilirler. Her iki yere de otobüs ve dolmuş servisi vardır.

Kursu iki yaz başarı ile bitirenlere Indiana Üniversitesi adına bir başarı belgesi verilecektir.

Kursa katılacakların seçiminde üniversitede öğretim görevlisi veya araştırmacı olmak tercih sebebidir.

Sizinle birlikte 70 kadar adaya bu mektup gönderilmiştir. Bu yaz yalnız 20 kişi kabul edilecektir. Kursa katılmak isterseniz, seçiminizde bize yardım etmek üzere aşağıdaki bilgileri, hemen faksla göndermenizi rica ediyoruz.

1. El yazınızla öz geçmişinizi ve neden kursa katılmak istediğinizi bildiren iki sayfalık bir yazı,
2. Mezun olduğunuz üniversite ve bölüm. Çalışma alanınız, varsa yayınlarınız, doktora konunuz. Öğretim üyesi iseniz hangi dersleri okuttuğunuz.
3. Üniversitenin son yılında aldığınız dersler ve bu derslerden aldığınız notların ortalaması. Bu bilginin resmi olması gerekmez. Ama seçilirsenez resmi belge istenecektir.
4. Sizi iyi tanıyan iki öğretim üyesinin adı ve adresi. Gerekirse kendilerinden bilgi alınacaktır.
5. Açık adresiniz, varsa fax ve telefon numaranız.

En iyi dileklerimizle,

İlhan Başgöz

Profesör ve I.U. Türkçe Programının direktörü”

Meryem Karagöz, Tekin Şener, Cemil Kurt,
İlhan Başgöz ve Serpil Aygün Cengiz
(Ankara, 20 Nisan 2015)

O sırada Halkbilim Bölümü’nde iki araştırma görevlisiydik, bölümün diğer asistanı şu anda Anadolu Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Halkbilim Anabilim Dalı’nda çalışan Doç. Dr. Çiğdem Kara’ydı. Ona bu mektuptan gelmemişti. Ben kendisine, mektup almamış olsa da bu yaz kursuna başvurmasını önermişim, ama istemedi. Kursa gittiğimde İlhan Hoca’ya neden sadece bana mektup gönderdiğini sordum tabii. Bana, benim *folklor/edebiyat* dergisindeki “Amerikan Folklor Derneği 1995 Yıllık Toplantısının Düşündürdükleri” (Cengiz, 1996: 157-160) başlıklı yazımı

okuduğunu ve Amerika’daki bu toplantıya katılmış olmamdan duyduğu memnuniyetle bana bu davet mektubu gönderdiğini söyledi. Davet edilmemin nedeninin bu dört sayfalık kısa değerlendirme yazım olmasına şaşırmışım. Amerika’daki bu toplantıya katılmadığımı ve dergide yayımlanan yazıyı toplantının broşürü elime geçtiğinde ona bakarak yazdığımı söyleyince şaşırma sırası İlhan Hoca’ya gelmişti.¹

İlhan Hoca’nın “Güre Yaz Kursu” çağrısına gerekli belgelerimi süratle toparlayıp hemen yanıt verdim. 27 Mayıs 1997 tarihli mektubuyla o da bana yanıt verdi:

“Indiana Üniversitesi Türkçe Programının Muğla Üniversitesi ile ortak düzenleyeceği Güre yaz kursuna seçildiniz. Sizi tebrik ederim.

Lütfen 14 Temmuz pazartesi günü Güre’de bulunun. Güre’nin kabataslak yapılmış planı eklidir. Köye girer girmez, sol kolda Afrodit Oteli diye bir ılıca göreceksiniz. Onun önünde kahvede sizi karşılayacaklar. Bir terslik olursa şu numaradan Cengiz Bey’i ararsınız: 266-387 30 75. Eğer gece çok geç gelerseniz, bir taksiye atlayın, köyün içinde Cengiz Bey’in iş yerine gidin. Kıyıda beş kilometre kadar içdedir. Yanınıza yastık kılıfı, yatak ve yorgan alın. Bir köy evinde kalırsanız bunlar size gerekli olabilir.

İngilizce ders alıp almayacağınızı, İngilizce biliyorsanız ne derecede bildiğinizi bize yazın veya faxlayın. Küçük bir ses kayıt aletiniz varsa yanınıza alın, İngilizce öğreniminde size yardımcı olacaktır.

Çaldığınızı ve taşınabilir bir müzik aletiniz varsa yanınıza almayı unutmayın.

Ben Amerika’dan Haziran 9’da ayrılıyorum. Bir sorunuz olursa aşağıdaki fax, telefon veya e-mail (elektronik mektup) numaraları ile bana ulaşabilirsiniz.

Haziran 10’u ile 15’i arasında İstanbul’da şu telefonda bana haber bırakabilirsiniz: 212.287 02 22.

Güre’de görüşmek üzere size sağlık ve esenlikler dilerim.

En iyi dileklerimizle....

İlhan Başgöz

Profesör ve I.U. Türkçe Programının direktörü”

Jennifer Petzen ve Serpil Aygün Cengiz
(Güre, Temmuz 1997)

Kursun başlamasından bir gün önce bir gece vakti Güre’ye ulaştım. Eşim Erdal’la birlikte gitmiştik. Birilerine kurs için geldiğimizi ve nereye gitmemiz gerektiğini sorduğumuzu hayal meyal hatırlıyorum. Bizi doğrudan İlhan Hoca’ya yönlendirdiler. Benim bavulumla Hoca’nın kaldığı eve gittik. Bizi çok hoş bir şekilde ağırladı ve özellikle Erdal’la uzun süre sohbet ettiğini hatırlıyorum. Bir de nedense aklımda Hoca’nın bir parmağı delik çorabı kalmış. Sonradan bir ay boyunca İlhan Hoca’nın bizlere farklı ortamlarda defalarca yiyecek ve içecek ısmarladığını düşününce onunla

ilgili aklımdaki ilk profil bilgileri kendisi için para harcamaktan çok çevresindekileri düşündüğü şeklinde olmuştu. Bu kurstan sonra bugüne kadar İlhan Hoca’yla hiç bağımız kopmadı ve o da neredeyse her mektubunda, her e-postasında “Sağlıklar ve esenlikler to you both” diye espriler yaparak Erdal’a da selam söyledi, söyler.

folklor/edebiyat İlhan Başgöz Özel Sayısı için Güre Yaz Kursu hakkında Nisan 2019’da yazmaya karar verdiğimde düşüncemi e-posta yazarak hemen İlhan Hoca’ya açtım. Fikir onun da çok hoşuna gitti. Ben kendisinden bu yaz kurslarına, özellikle ilkine ilişkin hatırladıklarımı yazıp yazamayacağını sordum. Bana gönderdiği kısa metin şöyle idi:

“Pek iyi hatırlamıyorum. Cengiz Bektaş’la galiba 1996’da filan tanıştım. Cengiz Bektaş Güre köyünde genç mimarlara ücretsiz kurs veriyordu. Birkaç dersini dinledim ve hayran oldum. Bu yalnız mimarlık dersi değildi. Çevrenin sosyal tarihi, coğrafyası, nebat örtüsü, özellikle ev tipleri ile çevre ilişkileri anlatılıyordu bu kursta. Ben de orada genç öğrencilere folklor ve halk edebiyatı kursu vermek istedim. Henüz bu kurs için bir yerim yoktu, ama Cengiz Bektaş’ın iş yerini kullanabildim. Kursu ilan ettim. Yüzden fazla başvuru oldu ancak, 20 kişi kabul edebildim. İlk kursu 1997’de yaptım. Öğrenciler köy halkını ve kültürünü tanışınlar diye köylülerden her öğrenciye bir oda kiraladım. Yemeklerini de köylüler verecekti. Ucuz bir pansiyon hayatı. 20 günün sonunda iki taraf da pek memnun oldu.

İlk derste Gemerek’te başlayıp Amerika’da devam eden anılarımı anlattım. Zaman zaman ders bitince öğrencilere Emrah’tan, Karac’oğlan’dan ve Nazım Hikmet’ten şiirler okuyordum. İyi şiir okurum, öğrencilerle şiir okuma yarışları yapıyorduk. Köyde her gün taze ekmek çıkaran fırın var, ekmek alıyorduk, balıkçılarla anlaşıttım, bize her gün taze balık geliyor ve biz taş üstünde balık kızartıyorduk. Fırında kuzu etinden sebzeli güveç en çok sevdiğimiz yemek olmuştu.

Kursta İngilizce öğrenmek isteyenler bulunacağını düşünerek ilk sene Jennifer Petzen’ı, daha sonra Bilkent Üniversitesinden Joyce Deaton’u davet ettim. Bu idealist hanımlar geldiler ve isteyenlere ücretsiz İngilizce dersi verdiler. Kursu katılanlar bundan pek memnun kaldılar.

Kursta sabahları iki saat ders veriyordum, bir saat dersin tartışmasını yapmalarını istiyordum. İlk konuşmaktan kaçınan öğrenciler birkaç gün sonra düşüncelerini rahatça anlatmaya başlayınca pek sevindiler. Öğle sonu çevreyi tanımak için geziler yapıyorduk. Yakında Ali Kudar isminde bir meraklının kurduğu UNESCO ödüllü bir etnoğrafya müzesi vardı, ziyaret ettik. Ali Kudar’ı öğrencilerime tanıttım. Sık sık onun evine ve çadırlarına gittik. Her ziyaretimizde Ali Kudar bize yerel yemekler ikram etti. Ondan Sarıkız kolonyaları, el örgüsü Sarıkız keseleri satın aldık. Sabahattin Ali’nin “Hasan Boğuldu” hikâyesine konu olan çayı ve çevresini gezdik. Kaz dağlarının eteğinde Sarıkız türbesini ziyaret ettik. Sarıkız çevrenin bir efsanesi olmuştu; Sarıkız mermerleri, Sarıkız fırını, Sarıkız ağaçlığı, Sarıkız bahçeleri hemen her yerde görülüyordu. Sarıkız’ın efsanesi kısaca şöyle: Babası Hacca gitmiş, dönünce kızının kötü yola düştüğünü söylemişler, baba da buna inanmış ve Sarıkız’ı cezalandırmaya kalkmış. Baba bir gün abdest almak istemiş, ama çevrede su yok. Sarıkız ibriği almış ve uzaktaki Edremit körfezine uzatıp doldurmuş, babasının eline su dökerek abdest almasını sağlamış. Sonra babasının kendini cezalandırmak istemesinden alınmış ve “Baba ben gidiyorum, bir daha beni göremeyeceksin” diyerek uçurmuş. Nereye gittiği belli değil, ama halk ona bir türbe yapmış. Her yıl Sarıkız festivali yapılıyor ve Kaz dağlarının eteğine onlarca çadır kuruluyor, eğlenceler yapılıyor, yerel yemekler tanıtılıyor ve satılıyor. Biz de katıldık bu festivallerin birine.

İki yıl tatlı pek tatlı geçen kurslardan sonra öğrenciler kendi başlarının derdine düştüler. YÖK imtihanları zorlaştırdı. Kursu katılanların sayısı azaldı. Ben de birkaç öğrenci için kurs vermek istemedim. Böylece ben dahil herkeste tatlı anılar bırakarak Güre kursu sona erdi.”

Alibey Kudar ve Serpil Aygün Cengiz
(Tahtakuşlar köyü, 17 Temmuz 1997)

çevrili avlusunda bağıra çağıra ve kahkahalarla gülerек sohbet ettiğimizi hatırlıyorum. O kadar gürültü yapıyorduk ki yan bahçeden üzerimize bir kap su fırlatmışlardı. Bu da bizi durduramamış ve gülerек sohbete devam etmiştik. O gece benimle beraber katıla katıla bu olaya da en çok gülen kişi Kültür ve Turizm Bakanlığı Folklor Araştırmacısı olan Öznur Tanal'dı diye hatırlıyorum. Bu eğlenceli gecenin sabahında hep birlikte kalkıp evin mutfağında kendi kahvaltımızı hazırladık ve yaz kursunun ilk derslerini yapmak üzere Cengiz Bektaş'ın mimarlık öğrencileriyle yaz okulu yapmak için inşa ettiği binaya doğru yola çıktık. Fakat ben niyeyse en sona kalmıştım, derse geç giren tek öğrenci de ben oldum. İlhan Hoca'dan izin isteyip bir masaya doğru geçerken İlhan Hoca da bir şiir okumaya başladı. Geç kalmak temalı bir şiirdi. Hayır, Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun “Üç Dil” başlıklı “Sen otobüsü kaçırmış bir milletin çocuğusun” diye biten şiiri değildi, geç kalanı küçümseyen bir şiirdi, fakat hatırlayamıyorum. Tek hatırladığım yüzümü ateş bastığıydı o an. Eğitim aldığımız bir ay boyunca ben bir daha asla geç kalmadım,

İlhan Başgöz ve Alibey Kudar
(Tahtakuşlar köyü, 17 Temmuz 1997)

Güre Yaz Kursu'na ilişkin, içine ilgili yazıları ve fotoğrafları koyduğum ve 1997'den beri sakladığım bir kutum var. Bu yazıyı yazmak için kutuyu açtığımda ilk elime geçen yukarıdaki davet yazıları oldu. Güre'de geçirdiğim bir ayı düşünüp kronolojik bir sıraya koyduğumda belki de köye geldiğim ilk geceden başlamam gerekir. Köye geldiğim gece sadece kadınların oturduğu bir eve yerleştirildim ve o gece Erdal köyden ayrıldı. Benim kalmam için Güre köyünden Naciye Teyze ile Güner Abla'nın evi ayarlanmıştı. Bu evde kalan genç halkbilimci kadınlarla gece geç saate kadar evin yüksek duvarlarla

gece geç saate kadar evin yüksek duvarlarla çevrili avlusunda bağıra çağıra ve kahkahalarla gülerек sohbet ettiğimizi hatırlıyorum. O kadar gürültü yapıyorduk ki yan bahçeden üzerimize bir kap su fırlatmışlardı. Bu da bizi durduramamış ve gülerек sohbete devam etmiştik. O gece benimle beraber katıla katıla bu olaya da en çok gülen kişi Kültür ve Turizm Bakanlığı Folklor Araştırmacısı olan Öznur Tanal'dı diye hatırlıyorum. Bu eğlenceli gecenin sabahında hep birlikte kalkıp evin mutfağında kendi kahvaltımızı hazırladık ve yaz kursunun ilk derslerini yapmak üzere Cengiz Bektaş'ın mimarlık öğrencileriyle yaz okulu yapmak için inşa ettiği binaya doğru yola çıktık. Fakat ben niyeyse en sona kalmıştım, derse geç giren tek öğrenci de ben oldum. İlhan Hoca'dan izin isteyip bir masaya doğru geçerken İlhan Hoca da bir şiir okumaya başladı. Geç kalmak temalı bir şiirdi. Hayır, Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun “Üç Dil” başlıklı “Sen otobüsü kaçırmış bir milletin çocuğusun” diye biten şiiri değildi, geç kalanı küçümseyen bir şiirdi, fakat hatırlayamıyorum. Tek hatırladığım yüzümü ateş bastığıydı o an. Eğitim aldığımız bir ay boyunca ben bir daha asla geç kalmadım, ama arkadaşlarım için aynı şeyi söyleyemeyeceğim. Bu şiir bir daha da söylenmedi geç kalan herhangi biri için... İlhan Hoca'nın ilk derslerde kendi hayat hikâyesini anlattığını ve sonra Amerika'daki folklor çalışmalarından örnekler verdiğini hatırlıyorum. İlhan Hoca'nın bize anlattığı esas ders konusu ise Türk halk edebiyatıydı.

Bir süre sonra köye Prof. Dr. Henri Glassie geldi. Henri Glassie bir parça Türkçe biliyordu, fakat konuşmalarımızı takip etmekte zorlanıyordu. Biz konuşurken her seferinde çok tatlı bir şekilde “Yaaveş yaaveş” deyişini hep gözümün önüne geliyor. Henri Glassie benim

Öcal Oğuz, İlhan Başgöz ve Serpil Aygün Cengiz
(Güre, 18 Temmuz 1997)

İngilizce bildiğimi fark edince dersini ara ara İngilizce anlatıp katılımcılar için Türkçeye çevirmemi ve onların söylediklerini kendisi için İngilizceye çevirmemi istiyordu. Kurstaki bu işlevimden pek memnun kalmıştım. Henri Glassie bize özellikle Kütahya’da geleneksel çini sanatı üzerine yaptığı alan çalışmasını anlatmıştı. Onun dersinden beni çok etkileyerek aklımda kalan çini desenlerinde ölen insanları ve ölümü simgeleyen kırık karanfilin anlamı olmuştu.² Kurs ilerlerken eğitimimize katılan bir diğer hoca da Prof. Dr. Halil İnalçık oldu. Halil İnalçık bize Osmanlı İmparatorluğu dönemi kültüründen, gündelik hayatından söz eden bir

ders yapmıştı diye hatırlıyorum. Kursun son günlerine doğru da Amerika’da çalışan bir Türkolog olan Kemal Sılay katılmıştı aramıza. Eğitim gördüğümüz binanın da sahibi olan mimar Cengiz Bektaş da bize geleneksel mimari üzerine dersler vermişti. Bu derslerden de çok etkilendiğimi hatırlıyorum. Cengiz Bektaş’ın verdiği dersler kapsamında gösterdiği slaytlar içinde geleneksel mimarinin önemli bir parçası olan kuş evlerinin görüntüleri doğayla iç içe yaşamının ve merhametin bir simgesi olarak sıklıkla bugün de aklımdan geçiyor.

İlhan Başgöz ve bir grup Güre Yaz Kursu katılımcısı
(Kızılkeçili köyü, 19 Temmuz 1997)

Cengiz Bektaş bir gün evinin bahçesinde hepimize yemek vermişti ve yemeğe civardan birkaç köylü de davetliydi. Hepimiz ikramların olduğu masanın biraz uzağında ama daire şeklinde dizilmiş sandalyelerde oturduk. Köylüler geldiler. Kadınlar yöresel kıyafetleri içindeydi ve çok ihtişamlı görünüyorlardı. Bu kadınlardan kıyafeti deniz kabukları ve pullarla işli biri de benim yanıma oturdu ve rahat bir tavırla sigarasını çıkartıp yakarken sohbeti de bana “Alevi misin?” diye sorarak kendi başlattı. “Değilim” dedim, “Ama eşim Alevi”. “Düş-

İlhan Başgöz
(Kızılköçü köyü, 19 Temmuz 1997)

Halûk Çağdaş, İlhan Başgöz, Ali Erkul,
Serpil Aygün Cengiz, Meryem Karagöz ve Metin Turan
(Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, 22 Mayıs 2015)

yaşadı. Bu süre içinde ortak bir çalışma yapmayı çok isteyerek birlikte Cathy Lynn Preston'ın "Folklorla Feminist Yaklaşımlar" başlıklı yazısını Türkçeye çevirdik ve yazı *folklor/edebiyat* dergisinde yayımlandı (Preston, 1999: 21-26).

folklor/edebiyat dergisinin o zamanki sahibi ve editörü Metin Turan 1998'de İlhan Başgöz Özel Sayısı hazırlayacağını söyleyerek benden de destek istemişti. Metin Turan'a, İlhan Hoca'nın İngilizce yayımlanmış yazılarından birini dergi için çevirebileceğimi söyledim. İlhan Hoca'ya sorduk, o da editörlüğünü Linda Dégh ile Henri Glassie'nin yaptığı, 1976 yılında Indiana Üniversitesi yayını olarak, Richard Dorson için hazırlanmış armağan kitap *Folklore Today: A Festschrift for Richard Dorson*'da yayımlanmış olan "The Structure of the Turkish Romance" başlıklı yazısını çevirmemi istedi. Bu çevirim "Türk Halk Hikâyelerinin Yapısı" başlığıyla derginin ilk İlhan Başgöz Özel Sayısı'nda yayımlandı (1998: 85-98).

Yaz kursunda tanıştıktan sonra İlhan Hoca'yla aramızda başlayan e-postalaşmalar bugüne kadar sürdü. Hoca'nın bu e-postalarından birini paylaşmak isterim. 1998 yılının Nisan ayında ben kendisine lisans öğrencilerimizin ODTÜ Türk Halk Bilimi Topluluğu'yla birlikte 27 Nisan-1 Mayıs 1998 tarihleri arasında *I. Halk Bilimi Haftası* adıyla bir etkinlik düzenleye-

kün o" dedi. "Anlamadım" deyince, ağır ağır ve derinden gelen bir sesle, bir yandan da sigarasının dumanını üfleyerek "Seninle evlendiği için o düşün artık" dedi. Hepimiz yiyeceklerin olduğu masaya gidip bir şey almaya çekinirken etkileyici bir edayla yerinden ilk o kalkmış ve tabağına yiyecek koyup yerine oturmuştu. Aradan geçen onca yıldan sonra başka ne konuştuğumuzu hatırlamıyorum, fakat kadının kendine olan güvenini hiç unutmam.

Güre'de sadece derslikte eğitim almıyor, aynı zamanda Cengiz Bektaş'ın belediye sağıladığı bir araçla Kazdağları, Assos, Bergama gibi civardaki farklı yerlere gezilere de gidiyorduk. Bu yaz kursunda herkesle iletişim kurmuş ve arkadaşlar edinmişim. O zaman tanıştığım ve bugün hâlâ -çok sık görüşmesek de- ilişkimin sürdüğü epeyce kişi var aslında, ama bu kişilerden özellikle Jennifer Petzen ve Hülya Taş'la çok daha yakın arkadaş olmuştum. Jennifer Petzen'la fırsat buldukça Güre köyünden Akçay'a giden kavaklı yoldan yürüyüş yapar, sohbet ederdik. Jennifer, bu yaz kursundan sonra kısa bir süre Ankara'da

ceklerini yazmışım. O da bize başarılar dilemiş. Ben kendisine öğrencilerin bize başarılar dilemesinden ne kadar etkilendiğini yazınca 29 Nisan 1998 tarihli e-postasında³ şöyle yazmış:

“Sevgili Serpil, o ki iki satırlık yazım öğrencilerini mutlu kıldı. Şu mesajımı onlara oku:

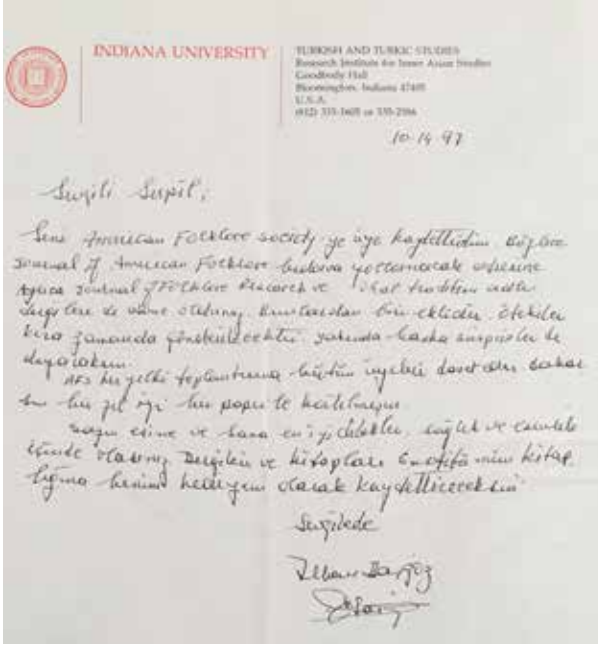
Yüzlerini görmediğim, seslerini duymadığım, adlarını bilmediğim ama sorunlarını, sevinçlerini ve üzüntülerini avucumun içi gibi bildiğim, benim sevgili öğrencilerim. Bugün oturduğunuz sıralarda, ben de sizler gibi bazı hocalara kızdım, bazılarını sevdim. Derslerimi bazan astım, bazan çalıştım. Hergele meydanındaki kahvede yıllarca düşüş dübeş atarak tavla doktorası yaptım. Âşıkların iyisi kahve duvarına saz asarmış, ben de tavla pulu astım. Sizler gibi politika yaptım, kendisi mevcut olmayan bir sevgili için gazeller yazdım. Bazı arkadaşlarla ‘Suya dokunmazmış, sabuna dokunmazmış, pise bak’ diye alay ettim. Bütün bunları elbette sizler de yapıyorsunuzdur. Dolu dolu yaşamak hakkınız. Ama ben bir şeyi sizden biraz farklı yaptım. Halk edebiyatını yaratan halktan kopmadım. Aşkale’de Hüseyin dedenin sofrasında rakı içtim, Gemerekli Deli Fadime’yi kızdırarak küfürlerini yazdım. Erzurumun Burnaz köyünde ‘Beşbine’ diye bir kız adı duyunca şaşarak sevindim. Karsta deli horonu ilk defa seyredince ‘Nurol’ diye bağırımdan kendimi alamadım. Âşık Sabit Müdamî’yi evime davet edip hikayelerini bir bir ses şeridine aldım. Şu maniyi öğrenince tamam dedim, tam benim gibi düşünmüşler: ‘Aşk olmayan kişiler, gözleri var da ışılar, yer ekmeği içer suyu, camuz gibi mular.’ Sizleri tanısaydım, sorardım. Hanginiz gittiniz de bir gecekondu kapısını çaldınız? ‘Bacı, bir kahveni içmeye geldim’ dediniz. Artık köye gitmenize de gerek yok. Sevgilinizle ele ele tutup yarım saat yürüseniz Altındağ gecekondularındasınız. Sonra da ‘en azından üç dil bileceksiniz, en azından üç dilde ana avrat dümdüz gideceksiniz. Çünkü sizler otobüsü kaçırmış bir milletin çocuklarıdır.’ Bilesiniz ki, bu dünya öküzün boynuzunda durmuyor, sizin genç, sevimli, güçlü ve bilgili omuzlarınızda duruyor. Memleketler içinde bir şirin memleket Türkiye’dir. Onun bütün umudu sizde, sizlerin bilgili, çalışkan ve seven insanlar olarak büyümenizdir. Sizleri tek tek kucaklarım çocuklar. Hepinize sağlıklar, esenlikler ve büyüyesiniz.”

İlhan Başgöz

“Director of Indiana University Turkish Studies Program”

Yıllar sonra, şimdi itiraf ediyorum ki İlhan Hoca’dan öğrencilere gelen bu mektubu *I. Halk Bilimi Haftası*’nda okumadım, öğrencilerin çoğunu da bu mektuptan haberdar etmedim. Kendimce uygun bulmamışım demek ki, ama nedenini hatırlayamıyorum. Mektupta İlhan Hoca’nın Bedri Rahmi Eyüboğlu’nun “Üç Dil” başlıklı şiirinden alıntı yaptığı “En azından üç dil bileceksin / En azından üç dilde / Ana avrat dümdüz gideceksin / En azından üç dil / Çünkü sen ne tarih ne coğrafya / Ne şu ne busun / Oğlum Mernuş, / Sen otobüsü kaçırmış bir milletin çocuğusun” bölümünü mü sorun olarak gördüm bilemiyorum. Şimdi pişmanım, keşke okusaymışım toplantıda bu mektubu.

I. Halk Bilimi Haftası’nın düzenlendiği yılın sonunda, 16 Aralık 1998’de AÜ DTCF Halkbilim Bölümü’ndeki işimden istifa etmek zorunda kaldım. Neyse ki iş bulmuştum. Ar-

İlhan Başgöz'ün Serpil Aygün Cengiz'e yazdığı
14 Ekim 1997 tarihli mektup

tık Başkent Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde araştırma görevlisi olarak çalışıyordum. 1999 yılında Ankara'da bir araya gelen bir grup öğretim üyesinin oluşturduğu Türkiye Kültür Araştırmaları Grubu'nun çalışmalarına katıldığımında Bilkent Üniversitesi öğretim üyesi Gönül Pultar'la tanıştım. Gönül Hoca, o sıralarda Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Bölümü'nde çalışmakta olan İlhan Hoca'yla bir söyleşi yapmak istediğini duyurunca arkadaşım F. Mutlu Binark, Gönül Hoca'ya benim İlhan Hoca'yı tanıdığımı söylemiş. Gönül Hoca bu söyleşiye katılabileceğimi haber verince elbette uçarak gittim. İlhan Başgöz'le söyleşimiz yazıya döküldüğünde bir derginin sayfa sınırlarını aştığı için Gönül Hoca metni *Kardeşliğe Bin*

Selâm – İlhan Başgöz ile Söyleşi adıyla kitaplaştırdı (2003).

İletişimimiz kopuk kopuk da olsa sürerken İlhan Hoca'yla aradan yıllar geçtikten sonra tekrar 2014'te bir araya geldik. O sene yürütücülüğünü benim yaptığım *TÜBİTAK SOBAG 114K576 Sedat Veyis Örnek Sözlü Tarih, Biyografi ve Belgelik Çalışması* başlıklı bir proje çalışmasına başlamıştık. İlhan Hoca'yla Amerika'dan Ankara'ya gelmeden evvel ona e-posta yazıp Sedat Veyis Örnek hakkında bir yazıyla bu projeye katılıp katılamayacağını sormuştum. 19 Temmuz 2014 tarihli e-postasında bana “Sedat Veyis için maalesef bir şey yazamıyorum. Sermayem bitti. Araştırmalarımın hepsini yayımladım. Yenisini artık yapamıyorum. Sedat Bey'i severim yoksa. İyi araştırmacı idi. Yazık ki genç yaşta kaybettik. Lütfen hoş görüle” diye yazdı. 13 Aralık 2014'te İlhan Hoca'yı ODTÜ lojmanlarında kaldığı evde Evrim Ölçün Özünel ve eşi Satılmış Özünel'le birlikte ziyaret ettik ve yine Sedat Veyis Örnek hakkında, ayrıca Seyfi Karabaş hakkında da konuştuk. Öncesinde e-postasında yazdığı gibi ziyaretimizde de bize Sedat Veyis Örnek'in çok iyi tarama yaparak sağlam çalıştığını, tarama ve tasnif işinde çok iyi olduğunu, Seyfi Karabaş'ın ise her şeyi Freud'a bağlayan yorumlarını doğru bulmadığını söyledi. Fakat İlhan Hoca, halkbilim alanına emek verenin hakkını veren biri olarak Orta Doğu Teknik Üniversitesi Türk Halk Bilimi Topluluğu'nun 20-22 Mart 2015 tarihleri arasında düzenlediği “Toplumsal Cinsiyet ve Halk Kültürü Sempozyumu”nun kapanış oturumu olan “Prof. Dr. Seyfi Karabaş'ı Anma Oturumu”na⁴ katıldı ve “Seyfi'nin yorumları yeniydi ve cesaret isteyen bir yorumdu Türkiye'de” diyerek görüşlerini söyledi.⁵ Bu sempozyumdan önce İlhan Hoca'yı 7 Ocak 2015'te Ankara Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Erkan İbiş'in misafiri olarak DTCF'de hem Dekanlık'ta hem Halkbilim Bölümü'nde ağırla-

ma fırsatı bulmuştuk. Ardından 28 Şubat 2015'te Solmaz Karabaşa, Ezgi Bülbül, Meryem Karagöz ve Safiye Özkan'la birlikte yeniden ODTÜ lojmanlarındaki evine ziyarete gittik. O günden kamera kayıtlarımız bize hatıra olarak kaldı.⁶ O sıralarda -hayatımda gördüğüm en güzel şehir kültürü dergisi olan- Sivas *Hayat Ağacı* dergisinin editörlüğünü yapmakta olan Tekin Şener Ankara'ya geldiğinde İlhan Hoca'yı ziyaret etmek istemişti. Bunun üzerine tekrar toparlanarak Hoca'yı 20 Nisan 2015'te yine ODTÜ lojmanlarındaki evinde Tekin Şener, Cemil Kurt ve Meryem Karagöz'le ziyarete gittik. Tekin Bey'in Sivas'tan geliyor oluşu Hoca'yı çok duygulandırdı ve Tekin Bey'e Sivas'ı ve köyü Gemerek'i yeniden görmek istediğini söyledi. *TÜBİTAK SOBAG 114K576 Sedat Veyis Örnek Sözlü Tarih, Biyografi ve Belgelik Çalışması* başlıklı projemiz kapsamında hazırlamakta olduğumuz *folklor/edebiyat Sedat Veyis Örnek Özel Sayısı*'nın tanıtım toplantısını *Sedat Veyis Örnek Sivas/Zaralı* olduğu için Sivas'ta düzenlemeyi düşünüyorduk. Hoca da öyle deyince oracıkta tarihin 22 Mayıs 2015 olmasına karar verdik. Sivas'ta bu tarihte hem toplantımızı yaptık⁷ hem de toplantımızın açış konuşmasını yapan İlhan Hoca'yla *tüm gün birlikte olduk. O günden sonra ne yazık ki tekrar karşılaşmadık, kendisi artık hep Amerika Birleşik Devletleri'nde, sağlık sorunları nedeniyle gelemiyor. İletişimimiz ara ara yazışarak sürüyor. Hoca'yla ilgili en büyük üzüntüm o Ankara'dayken DTCF Halkbilim Bölümü'nün hocası ol(a)mamış olması, bunu da bir kenara koyalım, bir tek kere olsun bir konferans vermesi için fakültesine davet etmemiş olmamızdır. Bu da benim için gerçekten çok hüzünlü bir "kırık karanfil"⁸ olayıdır.*

İlhan Başgöz
(Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, 22 Mayıs 2015)
Fotoğraf: Abdurrahim Türker

İlki 1997'de düzenlenen ve benim de bu ilkinde katıldığım Güre Yaz Kursu üzerimde derin izler bıraktı. Sadece kursa katılan hocaların dersleri nedeniyle değil, kurs için köyde kaldığımız bir ay boyunca yaşadığımız tüm deneyim nedeniyle. Örneğin kursta İlhan Hoca, çevrede özellikle Sarıkız efsanesiyle ilgili derleme yapmamızı da istemişti. O günden kalan tuttuğum

notlara baktığımda 15 Temmuz 1997’de 66 yaşında, eğitimi olmayan bir ev kadını N. D.’yle ve 16 Temmuz 1997’de de ilkokul mezunu 51 yaşındaki Z. A.’yla Sarıkız efsanesi üzerine derleme çalışması yapmış olduğumu görüyorum. Yaptığım derleme çalışmasını temize çekmişim. Fakat tuttuğum notlar içinde, Jennifer Petzen’la birlikte bir evin önünde oturup sohbet ettiğimiz köylü kadınların konuşmasına ilişkin yazdıklarımın içeriği epeyce farklıymış:

“20 Temmuz 1997

Yanıtı kaşık (erkek cinsel organı) olan maniye söyleyen M. Hanım’a bu tür başka ne bildiğini sorduğumuzda arkadaşları ‘O gömü, çok bilir’ dediler. Başka bir kadını onların yanından geçip başka bir kadının evinin oraya oturmaya giderken gördüler ve çok bozuldular, şaka yollu küfrettiler. Şişmanlık ve kilo verme üzerine konuştular. Şişman bir arkadaşları için ‘G..ü tepsi gibi, o zayıflayamaz’ dediler. Dün akşamki gibi yine yemekler üzerine konuştular. Biri konuşurken köyün açık giyinen iki kızı yanımızdan geçti ve kızların arkasından gecenin bir vakti açık saçık dolaştıkları için onlara küfrettiler, ‘Bunlar sırt üstü yatsınlar bari’ dediler. Kocası A. olan lisede okuyan oğluna bu kızları evlenmek için teklif ettiğini ama oğlunun kabul etmediğini ve kendisinin de öyle kızları gelin diye almayacağını söyledi.”

“31 Temmuz 1997

A.’nın karısının evinin önündeydik. İki küçük çocuk ellerinde bir kapla giderken gördüler ve sünnet evinden keşkek istediler bir kap verip. Kap geldi. Evden kaşık getirip hep beraber yediler. Doymadılar. Esprilerle ikinci kabı çocuklara yine verdiler. Bu arada A. işten gelmişti. Çizgili pijamasını giyip kadınların arasına oturdu ve şakalar yaparak keşekli nohut pilav yedi, gitti. Bir kadın ‘Ben, R.’de yedim’ dedi, yemedi. Oturanlardan biri ‘Ne yedin?’ deyince oturan başka bir kadın el işareti yaparak ‘Y. yedi’ dedi. Oturan kadınlardan birisinin görünüşü 80 yaşlarında bir kadın az aşağıdaki evin önünde oturuyordu, sokaktan kürekle eşek dışkısı topladı. Kadınlar, çiçekleri için topladığını söyledi. B. (20 yaşında, evli, bir çocuğu var) henüz yürümeye başlamış çocuğuyla yanımıza geldi. Kadınlar ona oyun havası ezgisi söylediler, oynatmak için. Kadınların konuşmasında her şey anında şaka konusu oluyor. Şikâyet etseler bile hemen biri şaka yapıyor ve gülmeye başlıyorlar. Sünnet konusunda A.’nın karısı ‘Siz keşkek yiyin diye ben A.’yla oğlanını yine kestiririm Hem adamınkinden kurtulmak için dipten kestiririm’ dedi. Yanımda oturan da ‘Ben de istemiyom, ben yaşlandım artık’ dedi.”

Saniyorum bu yaz okulu, halkbilim yüksek lisans tezim için 1995’te Karadeniz Ereğli’sinin dağ köylerinde çocuk oyunları üzerine derleme yaparken karşılaştığım argoyle birlikte sahada cinsellik ve argoyle ikinci karşılaşmamdı.⁹ Ne de olsa Geertz’in dediği gibi etnografik çalışma, bunu yapanı “olup bitenlerden -onu, söz konusu zaman ve mekân içinde- belirli insanların söylediklerinden, yaptıklarından, o insanlara yapılanlardan, dünya işlerinin devasa bütününden ayırmak, onu kendi uygulamalarından” ayırmaz (2010: 33). Sarıkız efsanesi elbette değerli, ama neden gündelik yaşama için bu hallerin de folklorda araştırma konusu

ol(a)madığına dertlenip Güre’de de buna hayıflandığımı çok iyi hatırlıyorum. Köyde tuttuğum notları nasıl etnografik bir metne dönüştüreceğimi bilemediğim için ve hatta bunlar benim o zamanki akademik çevremde henüz değerli bir folklor malzemesi olarak bile görülmediği için Ankara’ya döndüğümde -işte bu tarihe kadar- Güre’de tuttuğum bu notlara elimi sürmemişim bir daha.

Yaz kursunda daha ilk günden 15 Temmuz 1997’de başlayarak notlar tutmuşum: “Bu sabah saat 12.00’ye kadar ilk dersimizi yaptık İlhan Başgöz’le. Bize dün gece ders için gereken notları vermişti. Konu halkbilimin tanımıydı. Ben öğleden sonra yapılan İngilizce derslerine katılmıyorum.” Tuttuğum notlara göre 19 Temmuz 1997’de Tahtakuşlar köyünde bir kına gecesine de gitmişiz:

“Tahtakuşlar köyüne dede Alibey Kudar’ı da alarak Türkmen kına gecesine gittik. Çok soğuk bir hava vardı [ortamda], biz on küsur misafir bir masaya oturduk, yemek getirdiler. Çoğumuz kadındık, ama bizle hiç ilgilenmediler. Oturduk, turist gibi yemek yedik. Ertesi gün gelinin çıkarılması vardı, dedeyi yanımıza almadan yazlık kıyafetlerle turist gibi gittik. Kimse bizimle ilgilenmedi, oturacak yer bile göstermediler. Geleneksel giysili görünmeyi çeken bir arkadaşımızı fotoğrafı çekilen kadın ‘Sen kimden izin aldın da resim çekiyorsun?’ diyerek azarlamış. Orada kovulmuştan beter duruma düştük ve kös kös geri döndük.”

Aslında köyde yaşadıklarımız üzerine yaz kursunda da konuşulsa idi, civarda yaptığımız bu gezilerimizde -kendi adıma bugünden bakarak görüyorum ki- öğreneceğim çok şey olmuş, yaşamışız. İlhan Hoca’ya folklor alanında ufkumu açan bu bir aylık yaz kursu için aradan yıllar geçmesine rağmen hâlâ minnettarlık duyuyorum, kendisine tekrar teşekkür ediyorum. Güre Yaz Kursu üzerine yazımı, Hoca’mızın bana 28 Mayıs 1998’de yazdığı bir e-postadan kendi cümleleriyle bitiriyorum:

“Sevgili Serpil,

Bugün fevkalade yoğun duygularla dolu bir gün geçirdim. (...) Paris’te bir Pir Sultan toplantısına davetliyim. Oraya bir iki semah götürüyüm dedim. Açtım kutuyu. Ne çıksa beğenirsin içinden. Baki Gölpinarlı hocanın söylediği Bektaşî nefesleri. Ankara 1951, Hoca İstanbul’dan gelmiş, bir fukara sofrası kurmuşuz. İçiyoruz, o nefesler söylüyor, bir tatlı sesi var. Tok ve eğitilmiş. Türkü söyler, şiir okur, arada coşup bir hey çekiyor Allah seni inandırısın, iki dakika sürüyor. Aldı beni ta Ankara’lara götürdü. ‘Hayata beraber başladığımız dostlarla da yollar ayrıldı bir bir, gittikçe artıyor yalnızlığımız.’ Metin [Turan] Bey diyordu ki, ‘Bir sen varsın Pertev Hoca ile ilgili anılar anlatmaya.’ Evet bir ben varım ama, ‘bir ben var bende benden içeri.’ Bir serçecik, kuş uykusunda gözleri, bir uyur bir uyanır. Beni ayakta tutan onun dünyası. İki saat dinlemişim, ölümsüz iki saat. Ne güzel, tatlı mı, acı mı, iyi mi kötü mü önemli değil. Beni bu bitip tükenmeyen, başı ve sonu olmayan evrenin içine bir deli fişek gibi kapıp koyveren bir iki saat. Kuyunun dibindeki taş gibi yalnız da olsam, dostlarım ve sevgililerim beni hiç yalnız bırakmıyor. Bed sesimle söylediğim türküler, fena okumadığım şiirler de caba. (...) Yaşıyorum, o halde varım, Serpil Hanım.

Di mi ya?

İlhan Başgöz”

Notlar

- 1 O zamanlar dergiyi çıkartmakta olan Metin Turan'la ilgili olarak şu notu düşmek isterim: Metin, bu dergiyi çıkarttığı yıllar boyunca kendisine ABD'de 1996'da düzenlenen ve gitmediğim bir toplantının değerlendirmesini yazmayı istemenden tutun da 2015'te yaklaşık 900 sayfalık DVD ekli bir özel sayı yapmak istediğime kadar ilk duyuşta bir yayıncıyı dehşete düşürecek şeyler söylesem de her zaman ilk tepkisi "Olur, elbette" olmuştur. Bu konudaki yürek ve zihin açıklığının hayatımdaki yansımaları için Metin Turan'a tekrar teşekkür ediyorum.
- 2 Zihnime kazınan "kırık karanfil" eğretilmesini, yıllar sonra (Henri Glassie'nin bu dersine gönderme yaparak) hem annem hem de AÜ DTCF Halkbilim Bölümü hocaları için "Kırık Karanfiller: Bir Folklor Müzesinde Annem Hakkındaki Her Şey" başlıklı bir yazımda kullandım (2019: 76-81). Sigmund Freud'un dediği gibi *hayaletlerden* başka hiçbir şey yok ve tüm yitirdiklerimiz geri geliyor (1996: 213)
- 3 O tarihlerde e-posta yazarken Türkçe karakter kullanılamıyordu, dolayısıyla İlhan Hoca'nın da buraya aldığı e-postalarında da Türkçe karakter yok; metnin okunmasını kolaylaştırmak amacıyla alıntı yaptığım e-posta metinlerinde imlâya dokunmadan sadece Türkçe karakterleri ekledim.
- 4 "Prof. Dr. Seyfi Karabaş'ı Anma Oturumu"nun kamera kaydı şu adresten izlenebilmektedir: <https://www.youtube.com/watch?v=x1V5xcwuyXY&t=1011s>.
- 5 İlhan Hoca'nın "Toplumsal Cinsiyet ve Halk Kültürü Sempozyumu"nun kapanış oturumu olan "Prof. Dr. Seyfi Karabaş'ı Anma Oturumu"ndaki konuşması için bz. Başgöz, 2017: 164-165.
- 6 28 Şubat 2015'teki ziyaretimize ait iki kamera kaydı <https://www.youtube.com/watch?v=YoI95EVobkk&t=440s> ile <https://www.youtube.com/watch?v=fE4o6mLpap4&t=208s> adreslerinden izlenebilmektedir. Bu kamera kayıtlarının deşifresi *folklor/edebiyat* dergisininin 100. sayısından da okunabilir.
- 7 22 Mayıs 2015'te Sivas'ta düzenlenen *folklor/edebiyat Sedat Veyis Örnekinin Özel Sayısı Buluşması*'nin kamera kaydı <https://www.youtube.com/watch?v=OMJTUSqhHmg> adresinden izlenebilmektedir.
- 8 Bir yazımda AÜ DTCF Halkbilim Bölümü'nün 1947'de "Türk Halk Edebiyatı ve Folkloru Kürsüsü" olarak başlayan serüveninde daha ilk asistan olan Mehmet Tuğrul'un hikâyesinde yaşanarak günümüze kadar süren "kırık kalpler/kırık karanfiller" hikâyesini (kısa da olsa) anlatmaya çalıştım (Aygün Cengiz, 2019: 76-81).
- 9 Cinsellik ve argoyla sahadaki ilk karşılaşmam üzerine çok kısa bir değini için bz. Aygün Cengiz, 2017: 216-217.

Kaynaklar

- Aygün Cengiz, S. (2019). Kırık karanfiller: Bir folklor müzesinde annem hakkındaki her şey. *Turnalar Uluslararası Hakemli Türk Dili, Edebiyat ve Çeviri Dergisi*, Yıl 21, Sayı 76, 76-81.
- Aygün Cengiz, S. (2017). 6. Halk Kültürü Araştırma sonuçları sempozyumu'nun ardından. *folklor/edebiyat*, Cilt 23, Sayı 92, 209-226.
- Başgöz, İ. (2017). Seyfi Karabaş 70 yaşında (Anma oturumu). *ODTÜ THBT Toplumsal Cinsiyet ve Halk Kültürü Sempozyumu (Ankara, 20-22 Mart 2015)* içinde. E. E. Dal – S. Kandaz (Haz.). Ankara: Ürün.
- Başgöz, İ. (1998). Türk halk hikâyelerinin yapısı. (Serpil Cengiz, Çev.) *folklor/edebiyat*, Sayı 14, Haziran-Temmuz. 85-98.
- Cengiz, S. (1996). Amerikan Folklor Derneği 1995 yıllık toplantısının düşündürdükleri. *folklor/edebiyat*, Sayı 2-3 (5-6), 157-160.
- Freud, S. (1996). *Düşlerin yorumu II*. Çev. (Emre Kapkın, Çev.) İstanbul: Payel
- Geertz, C. (2010). *Kültürlerin yorumlanması*. (Hakan Gür, Çev.) Ankara: Dost.
- Preston, C. L. (1999). Folklorla feminist yaklaşımlar. (J. Petzen - S. A. Cengiz, Çev.) *folklor/edebiyat*, Cilt 5, Sayı 19, 21-26.
- Pultar, G - Aygün Cengiz S. (2003). *Kardeşliğe bin selâm - İlhan Başgöz ile söyleşi*. İstanbul: Tetragon.